

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное учреждение
высшего профессионального образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Отделение татарской филологии и культуры имени Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ

Проректор по образовательной деятельности КФУ

Проф. Таюрский Д.А.

_____ 20__ г.

подписано электронно-цифровой подписью

Программа дисциплины
Введение в тюркологию БЗ.ДВ.3

Направление подготовки: 050100.62 - Педагогическое образование

Профиль подготовки: Родной (татарский) язык и литература и дошкольное образование

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: очное

Язык обучения: русский

Автор(ы):

Нуриева Ф.Ш.

Рецензент(ы):

Кузьмина Халиса Хатиповна

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Харисов Ф. Ф.

Протокол заседания кафедры No ___ от "___" _____ 201__ г

Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации
(отделение татарской филологии и культуры имени Габдуллы Тукая):

Протокол заседания УМК No ___ от "___" _____ 201__ г

Регистрационный No 902353516

Казань
2016

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) профессор, д.н. (профессор) Нуриева Ф.Ш. кафедра татарского языкознания отделение татарской филологии и культуры им.Г.Тукая , Fenuze.Nurieva@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

Цель освоения дисциплины (модуля) "Введение в тюркскую филологию" является: дать студентам целостное представление о тюркской семье языков и развитии тюркологической науки.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б3.ДВ.3 Профессиональный" основной образовательной программы 050100.62 Педагогическое образование и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 1, 2 курсах, 2, 3 семестры.

Образовательная программа высшего профессионального образования по направлению: 050100.62 Педагогическое образование ДВ.3

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОК-1 ОК-12 (общекультурные компетенции)	способность работать с информацией в глобальных компьютерных сетях;
ОК-3 ОК-6 (общекультурные компетенции)	стремление к саморазвитию, повышению квалификации и мастерства;
ОК-6 (общекультурные компетенции)	способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории и истории основного изучаемого языка (языков) и литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста, представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии;
ПК-1 (профессиональные компетенции)	владение базовыми навыками сбора и анализа языковых и литературных фактов с использованием традиционных методов и современных информационных технологий;
ПК-2 ПК-5 (профессиональные компетенции)	владение базовыми навыками сбора и анализа языковых и литературных фактов с использованием традиционных методов и современных информационных технологий;
ПК-5 ПК-7 (профессиональные компетенции)	владение навыками подготовки научных обзоров, аннотаций, составления рефератов и библиографий по тематике проводимых исследований, приемами библиографического описания; знание основных библиографических источников и поисковых систем;
ПК-8 (профессиональные компетенции)	владение навыками участия в научных дискуссиях, выступления с сообщениями и докладами, устного, письменного и виртуального (размещение в информационных сетях) представления материалов собственных исследований.

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

- тюркские языки и географическое распространение, социально-политический статус языка;
- особенности формирования и развития тюркских языков;
- структуру алтайского языкового типа;
- традиционные письменности, принятых в тюркском языковом круге;
- историю становления тюркологии как науки.

2. должен уметь:

- классифицировать тюркские языки;
- определять основные группы тюркских языков.
- пользоваться научной и справочной литературой, библиографическими источниками и современными поисковыми системами;

3. должен владеть:

- принципами классификации тюркских языков;
- методами общей типологической реконструкции праязыковых состояний.

1) ознакомить студентов с семьей тюркских языков, их основными особенностями, географическим распространением, формированием и развитием;

2) ознакомить студентов с классификациями тюркских языков, основными группами тюркских языков, с местом тюркских языков в общей типологической и генетической классификации языков мира;

3) охарактеризовать основные этапы и направления в развитии тюркского языкознания, роль отдельных ученых и школ в развитии отечественной и зарубежной тюркологии;

4) сформировать у студентов способность применять полученные знания в области татарского языкознания.

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 3 зачетных(ые) единиц(ы) 108 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины экзамен во 2 семестре; экзамен в 3 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Тюркология фәненең барлыкка килүе һәм бүгенге торышы. Ориенталистика фәне һәм тюркология.	2		1	4	0	
2.	Тема 2. Хәзерге төрки телләр һәм халыklarның таралыш географиясе, территориаль төркемнәре.	2		1	6	0	
3.	Тема 3. Төрки телләрнең башка телләргә мөнәсәбәте ягыннан Алтай һәм Урал-Алтай теорияләре.	2		1	6	0	письменное домашнее задание
4.	Тема 4. Төрки телләргә төркемләү принциплары классификацияләр.	2		1	10	0	устный опрос реферат
5.	Тема 5. Төрки телләр үсешендә тарихи чорлар.	2		0	6	0	коллоквиум творческое задание
6.	Тема 6. Төрки телләргә өйрәнү тарихы.	3		1	0	0	письменная работа отчет
7.	Тема 7. Россиядә академия ачылу. Беренче экспедицияләр оештырылу.	3		1	0	0	
8.	Тема 8. XVIII йөзнең икенче яртысында төрки телләргә өйрәнү.	3		1	0	0	презентация реферат
9.	Тема 9. Россиядә университетлар ачылу.	3		1	2	0	
10.	Тема 10. Төрки тел белеменә нигез салучы академик В.В.Радлов.	3		0	0	0	презентация творческое задание
11.	Тема 11. Петербург университеты.	3		0	2	0	коллоквиум реферат

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
12.	Тема 12. XIX йөзнец II яртысында татарча грамматикалар.	3		0	2	0	письменное домашнее задание письменная работа
13.	Тема 13. XX йөз башында язылган татарча грамматикалар.	3		0	2	0	
14.	Тема 14. 1920-1940 елларда татар тел белеменең үсеше.	3		0	2	0	
15.	Тема 15. Хәзерге татар тел белеменең үсеше.	3		0	2	0	творческое задание устный опрос
16.	Тема 16. Төрки тел белеме мәркәзләре	3		0	1	0	
17.	Тема 17. Чит илләрдә төрки тел белеме.	3		0	1	0	
	Тема . Итоговая форма контроля	2		0	0	0	экзамен
	Тема . Итоговая форма контроля	3		0	0	0	экзамен
	Итого			8	46	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Тюркология фәнненең барлыкка килүе һәм бүгенге торышы. Ориенталистика фәне һәм тюркология.

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Тюркология фәнненең барлыкка килүе һәм бүгенге торышы. Ориенталистика фәне һәм тюркология.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Тюркологиянең Көнчыгышны өйрәнү фәнненә мөнәсәбәте. Төрки филологиягә кереш фәнненең өйрәнү предметы һәм бурычлары.

Тема 2. Хәзерге төрки телләр һәм халыкларның таралыш географиясе, территориаль төркемнәре.

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Хәзерге төрки халыклар, аларның таралыш географиясе, телләре һәм территориаль яктан төркемләнүе.

практическое занятие (6 часа(ов)):

Хәзерге төрки халыклар, аларның таралыш географиясе, телләре һәм территорияль яктан төркемләнүе: 1) Көнбатыш төркем (Литваның көнбатыш өлешендә, Украина, Молдавиядә яшәүче төрки халыклар); 2) Кавказ һәм Дагыстанда яшәүче төрки халыклар; 3) Идел буе һәм Уралда яшәүче төрки халыклар; 4) Урта Азия һәм Казахстанда яшәүче төрки халыклар; 5) Көнбатыш Себердә яшәүче төрки халыклар; 6) Көнчыгыш Себердә яшәүче төрки халыклар; 7) Алтай төркиләренең телләре; 8) Саян таулары ягында таралган төрки халыклар. Чит илләрдә яшәүче төрки халыклар.

Тема 3. Төрки телләрнең башка телләргә мөнәсәбәте ягыннан Алтай һәм Урал-Алтай теорияләре.

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Алтай телләре бердәмлеге. Урал-Алтай теориясе, аңа нигез салучы Ф.И.Табберт-Страленберг. Алтай теориясенә карашлар.

практическое занятие (6 часа(ов)):

Алтай телләре бердәмлеген раслаган тел күренешләре. Урал-Алтай һәм Алтай теорияләре. Алтай телләренең уртақ билгеләре: фонетик, морфологик, синтаксик, лексик. Карашлар.

Тема 4. Төрки телләргә төркемләү принциплары классификацияләре.

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Төрки телләргә төркемләү принциплары классификацияләре.

практическое занятие (10 часа(ов)):

Төрки телләргә төркемләү мәсьәләсе. Классификация нигезенә салына торган билгеләр. М.Кашгари, В.В.Радлов, Ф.Е.Корш, Н.Ф. Катанов, А.Н.Самойлович, С.Е.Малов, Н.А.Баскаков классификацияләре. Аларның лингвистик һәм тарихи-этник нигезләре.

Тема 5. Төрки телләргә үсешендә тарихи чорлар.

практическое занятие (6 часа(ов)):

Төрки телләргә үсешендә тарихи чорлар һәм аларга характеристика. Бу чорларда үсеш алган төрки халыклар, алар калдырган фәнни, мәдәни, әдәби, лингвистик мирас.

Тема 6. Төрки телләргә өйрәнү тарихы.

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Төрки телләргә тарихын чорларга бүлү. һәр чорга характеристика.

Тема 7. Россиядә академия ачылу. Беренче экспедицияләргә оештырылу.

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Россиядә академия ачылу. Беренче экспедицияләргә оештырылу.

Тема 8. XVIII йөзгә икенче яртысында төрки телләргә өйрәнү.

лекционное занятие (1 часа(ов)):

XVIII йөзгә икенче яртысында төрки телләргә өйрәнү.

Тема 9. Россиядә университетлар ачылу.

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Россиядә университетлар ачылу.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Россиядә университетлар: Харьков, Мәскәү, Казан, Петербург университетлары, Мәскәүдә Лазарев исемдәгә көнчыгыш телләргә өйрәнү институты, Казан университеты. Казан университетында беренче төрки-татар кафедрасы. И.Хәлфин, А.Казембек, М.Мәхмүдев, И.Н.Березин, Н.Катанов эшчәнлеге. Университет галимнәре тирәсенә төрле уку йортларында укыткан галимнәргә туплануы һәм Казан тюркологлар мәктәбе барлыкка килү. Казан тюркологлар мәктәбенең төп үзенчәлекләре.

Тема 10. Төрки тел белеменә нигез салучы академик В.В.Радлов.

Тема 11. Петербург университеты.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Петербург университетында көнчыгыш телләргә факультеты ачылу. Х.Фәезханов, П.М.Мелиоранский, А.Н.Самойлович, С.Е.Малов һәм аларның төрки тел белемен үстерүдәгә роле.

Тема 12. XIX йөзгә II яртысында татарча грамматикалар.

практическое занятие (2 часа(ов)):

К.Насыриның татар филологиясе өлкәсендәге эшчәнлеге. Х.Фәезхановның ?Татар теленә кыскача гыйльми сарыф? хезмәте.

Тема 13. XX йөз башында язылган татарча грамматикалар.

практическое занятие (2 часа(ов)):

XX йөз башында мәдрәсәләрдә татар телен укыта башлау уңае белән язылган татарча грамматикалар. И.Әметбаев, Г.Тәүфик, Ә.Сиразетдин һ.б. хезмәтләре. 1915-1920 елларда чыккан татар теле грамматикалары: Ш.Иманаев, Г.Нугайбәк, Г.Сәгъди, Г.Ибраһимов.

Тема 14. 1920-1940 елларда татар тел белеменә үсеше.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Татар тел белеме үсешендә В.А.Богородицкий, Г.Шәрәф, Ж.Вәлиди, Г.Алпаров, М.Корбангалиев эшчәнлеге

Тема 15. Хәзерге татар тел белеменә үсеше.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Соңгы 60 ел эчендә татар тел белеме. Тел, әдәбият һәм тарих институты ачылу, Казан университетында татар теле һәм әдәбияты бүлгәгә оештырылу. В.Хангильдин хезмәтләре. Л.Жәләй, Ж.Вәлиди эшчәнлеге. 1960 еллардан соң татар теле грамматикасы, татар әдәби теле, тарихы, стилистика, лексикография, диалектология буенча хезмәтләр.

Тема 16. Төрки тел белеме мәркәзләре

практическое занятие (1 часа(ов)):

Мәскәү, Санкт-Петербург, Баку, Фрунзе, Новосибирск, Ташкентта төрки тел белеме мәркәзләре. Н.К.Дмитриев, Ә.В.Севортян, Ә.Н.Нәҗип, Н.А.Баскаков, Ә.Р.Тенишев, А.Н.Кононов, А.М.Щербак һ.б. тел белеме өлкәсендә эшчәнлеге һәм хезмәтләре.

Тема 17. Чит илләрдә төрки тел белеме.

практическое занятие (1 часа(ов)):

Венгрия, Алмания, Америка, Финляндия, Болгария, Швейцария, Польша, Япониядә төрки тел белеме.

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
3.	Тема 3. Төрки телләргә мөнәсәбәте ягыннан Алтай һәм Урал-Алтай теорияләре.	2		подготовка домашнего задания	1	устный опрос
				подготовка к устному опросу	1	устный опрос
4.	Тема 4. Төрки телләргә төркемләү принциплары классификацияләре.	2		подготовка к реферату	1	реферат
				подготовка к устному опросу	1	устный опрос
5.	Тема 5. Төрки телләргә үсешендә тарихи чорлар.	2		подготовка к коллоквиуму	1	коллоквиум
				подготовка к творческому заданию	1	творческое задание

№	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
6.	Тема 6. Төрки теллерне ёйрәнү тарихы.	3		подготовка к отчету	1	отчет
				подготовка к письменной работе	1	письменная работа
8.	Тема 8. XVIII йөзнең икенче яртысында төрки теллерне ёйрәнү.	3		подготовка к презентации	1	презентация
				подготовка к реферату	1	реферат
10.	Тема 10. Төрки тел белеменә нигез салучы академик В.В.Радлов.	3		подготовка к презентации	1	презентация
				подготовка к творческому заданию	1	творческое задание
11.	Тема 11. Петербург университеты.	3		подготовка к коллоквиуму	1	коллоквиум
				подготовка к реферату	1	реферат
12.	Тема 12. XIX йөзнең II яртысында татарча грамматикалар.	3		подготовка домашнего задания	1	домашнее задание
				подготовка к письменной работе	1	письменная работа
15.	Тема 15. Хәзерге татар тел белеменә үсеше.	3		подготовка к творческому экзамену	1	творческое задание
				подготовка к устному опросу	1	устный опрос
Итого					18	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

1. Нуриева Ф.Ш. Введение в тюркскую филологию (на татарском языке). Система интерактивного тестирования знаний. [http:// 192. 168. 5. 110: 8000](http://192.168.5.110:8000)

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Тюркология фәнненең барлыкка килүе һәм бүгенге торышы. Ориенталистика фәне һәм тюркология.

Тема 2. Хәзерге төрки телләр һәм халыкларның таралыш географиясе, территорияль төркемнәре.

Тема 3. Төрки телләрнең башка телләргә мөнәсәбәте ягыннан Алтай һәм Урал-Алтай теорияләре.

устный опрос , примерные вопросы:

Урал-Алтай һәм Алтай теорияләре. Алтай телләренең уртақ билгеләре: фонетик, морфологик, синтаксик, лексик. Карашлар.

устный опрос , примерные вопросы:

Алтай теллэрнең уртақ билгеләре: фонетик, морфологик, синтаксик, лексик. Карашлар.

Тема 4. Төрки телләрне төркемләү принциплары классификацияләр.

реферат , примерные темы:

Хәзерге тюркологиядә Алтай телләр бердәмлегенә караш:С.А.Старостин, А.В.Дыбо, О.А.Мудрак,И.В.Рассадин һ.б.

устный опрос , примерные вопросы:

Төрки телләрнең төрле төркемнәргә бүленүен билгеләгез. Нинди билгеләр нигез итеп алынган? (В.Богородицкий, В.Радлов, Ф.Корш, А.Самойлович, Н.Баскаков).

Тема 5. Төрки телләр үсешендә тарихи чорлар.

коллоквиум , примерные вопросы:

Төрки телләр формалашу, үсешендә төп тарихи чорлар. Алтай чорына характеристика бирегез. Төрки халыклар үсешендә хун чорына характеристика бирегез. Борынгы төрки чор. Аның хронологик чикләре, дәүләтчелек формасы. Борынгы төрки тел белемендә барлыкка килүе. XI-XIV йөзләрдә иҗат ителгән сүзлекләр. Урта төрки чор. Монгол яуларына кадәр төрки халыклар. Бу чордагы мәдәни үзгәрешләр. Монгол яулап алуларынан соң төрки халыклар. Төп мәдәният үзгәрешләре. Алтын Урда чоры мәдәнияте. М.Болгаринның ?Нәһжәл-фәрадис? әсәре. Урта төрки чорда монгол явыннан соң төрки дәүләтләр торышы. XIV йөздә Урта Азиядә икътисадый, мәдәни һәм фәнни үсеш.

творческое задание , примерные вопросы:

Мәмлүкләр турында мәгълүмат бирегез. Ни өчен кыпчак грамматикалары һәм сүзлекләре гарәп һәм европа телләрендә язылган?

Тема 6. Төрки телләрне өйрәнү тарихы.

отчет , примерные вопросы:

Монгол яуларына кадәр формалашкан кыпчак телләре һәм аларның үзенчәлекләре.

письменная работа , примерные вопросы:

Көнчыгыш хун тармагына караган төрки телләр. Төркемнәре, үзенчәлекләре (Н.Баскаков буенча Угыз телләре, аларның төп үзенчәлекләре. Болгар һәм болгар-кыпчак төркеменә караган төрки телләр, аларның төп үзенчәлекләре.

Тема 7. Россиядә академия ачылу. Беренче экспедицияләр оештырылу.

Тема 8. XVIII йөзнең икенче яртысында төрки телләрне өйрәнү.

презентация , примерные вопросы:

XVIII йөздә төзелгән татарча сүзлекләр

реферат , примерные темы:

XVIII йөздә Россиядә көнчыгышны өйрәнә башлау. Себергә экспедицияләр. Сүзлекләр төзү эше.

Тема 9. Россиядә университетлар ачылу.

Тема 10. Төрки тел белеменә нигез салучы академик В.В.Радлов.

презентация , примерные вопросы:

В.В.Радлов Алтай һәм Казан чоры эшчәнлеге. Шулай ук чорда басылган хезмәтләре.

творческое задание , примерные вопросы:

Төрки тел белеменә фәнни нигез салучы академик В.В.Радлов. Аның эшчәнлеге, хезмәтләре.

Тема 11. Петербург университеты.

коллоквиум , примерные вопросы:

XIX йөзнең беренче яртысында төрки телләрне өйрәнә торган гыйльми үзгәрешнең формалашуы

реферат , примерные темы:

Петербург университетында төрки телләрне өйрәнүнең торышы:үткәне һәм бүгенгесе

Тема 12. XIX йөзнең II яртысында татарча грамматикалар.

домашнее задание , примерные вопросы:

Х.Фәезхановның тел белеме өлкәсендәге эшчәнлегә. И.Хәлфиннең тел белеме өлкәсендәге эшчәнлегә.

письменная работа , примерные вопросы:

XIX йөзнең беренче яртысында татар телен үстерү өлкәсендә эшләгән галимнәр эшчәнлегенә кыскача характеристика бирергә.

Тема 13. XX йөз башында язылган татарча грамматикалар.

Тема 14. 1920-1940 елларда татар тел белеменең үсеше.

Тема 15. Хәзерге татар тел белеменең үсеше.

творческое задание , примерные вопросы:

Хәзерге вакытта татар телен өйрәнә торган фәнни үзәкләр.

устный опрос , примерные вопросы:

Татар тел белеменең үсеш юнәлешләре. Хәзерге татар тел белеме өлкәсендә эшләгән галимнәр.

Тема 16. Төрки тел белеме мәркәзләре

Тема 17. Чит илләрдә төрки тел белеме.

Тема . Итоговая форма контроля

Тема . Итоговая форма контроля

Примерные вопросы к экзамену:

Имтихан билетлары

(йомгаклау тикшерү эшләренә бәйле рәвештә)

Билет 1

1. "Төрки тел белеменә кереш" фәнненең өйрәнү предметы, бурычлары. Ориенталистика фәне һәм тюркология барлыкка килү, бүгенге торышы.

2. Хәлфиннәр эшчәнлегә (Ибраһим Хәлфин, Сәгыйть Хәлфин).

Билет 2

1. Хәзерге төрки телләр һәм халыклар. Аларның таралыш географиясе, территориаль төркемнәренә гомуми характеристика.

2. Мөхмүд Кашгарый һәм аның хезмәте. Хәзерге көндә әһәмияте.

Билет 3

1. Төрки халыкларның тарихи-этник төркеме буларак кыпчаклар. Кыскача тарихы, нинди телләргә нигез салулары.

2. Каюм Насыри эшчәнлегә. Тел белеме өлкәсендәге хезмәтләре.

Билет 4

1. Урал-Алтай һәм Алтай теорияләре.

2. Хөсәен һәм Габделгалләм Фәезхановлар. Аларның эшчәнлегә һәм хезмәтләре.

Билет 5

1. Төрки халыкларның тарихи-этник төркеме буларак угызлар. Кыскача тарихы, нинди телләргә нигез салулары.

2. Л.Жәләйнең татар тел белеменә караган хезмәтләре.

Билет 6

1. Төрки халыкларның тарихи-этник төркеме буларак карлуклар. Аларның тарихы, хәзерге көндә дәвамчылары.

2. Ж.Вәлидинең тел белеме өлкәсендәге эшчәнлегә.

Билет 7

1. Иң борынгы төрки халыклар: нун, хәзәр, болгар. Алар турында мәгълүматлар. Материаль һәм рухи мәдәнияты.

2. Н.Ф.Катановның фәнни эшчәнлеге һәм тормыш юлы.

Билет 8

1. Төрки телләр формалашу, үсешендә төп тарихи чорлар. Алтай чорына характеристика бирегез.
2. В.В.Радлов Алтай һәм Казан чоры эшчәнлеге. Шул чорда басылган хезмәтләр.

Билет 9

1. Борынғы төрки чор. Аның хронологик чикләре, дәүләтчелек формасы.
2. XX йөз башында Казан тюркология мектебе.

Билет 10

1. Урта төрки чор. Монгол яуларына кадәр төрки халыклар. Бу чордагы мәдәни үзәкләр.
2. Революциядән соң эшләүче тюрколог галимнәр, фәнни үзәкләр.

Билет 11

1. XX йөз башында язылган грамматикалар, аларның татар тел белемен үстерүдәге роле.
2. Якут, хакас, алтай, тува телләре кайсы төркемгә керә? Төп үзенчәлекләре.

Билет 12

1. Төрки телләрнең төрле төркемнәргә бүленүен билгеләгез. Нинди билгеләр нигез итеп алынган? (В.Богородицкий, В.Радлов, Ф.Корш, А.Самойлович, Н.Баскаков).
2. А.Казембек эшчәнлеге, аның иң әһәмиятле хезмәтләр.

Билет 13

1. Монгол яулап алуларыннан соң төрки халыклар. Төп мәдәният үзәкләре.
2. Чит илдә яшәүче төрки халыклар.

Билет 14

1. Борынғы төрки тел белеменең барлыкка килүе. XI-XIV йөзләрдә иң мөһим ителгән сүзлекләр.
2. И.Н.Березин - уку һәм эшләү урыны, төп хезмәтләр.

Билет 15

1. Казан тюркология мектебе.
2. Урта Азия һәм Казахстанда яшәүче төркиләр.

Билет 16

1. Көнчыгыш хун тармагына караган төрки телләр. Төр төркемнәре, үзенчәлекләре (Н.Баскаков буенча).
2. "Кодекс Куманикус" истәлеге. Язылу вакыты, эчтәлеге. Аны өйрәнүче галимнәр.

Билет 17

1. Борынғы Орхон-Енисей язмалары. Табылу урыны, өйрәнелү тарихы.
2. Г.Ибраһимовның тел белеме өлкәсендәге эшчәнлеге.

Билет 18

1. XIX йөзнең беренче яртысында төрки телләрне өйрәнүче гыйльми үзәкләр. Казан университетына тупланган галимнәр.
2. Йосыф Баласагунлы һәм аның хезмәте. Язылу чоры, эчтәлеге.

Билет 19

1. Төрки халыклар үсешенең хун чорына характеристика бирегез.
2. М.Мәхмүдов эшчәнлеге, фәнни хезмәтләр.

Билет 20

1. Төрки халыкларның борынғы чордан башлап дөнья цивилизациясенә керткән өлеше.
2. Алтын Урда чоры мәдәнияте. М.Болгаринның "Нәҗел-фәрадис" әсәре.

Билет 21

1. Революция алды елларында татар филологиясе өлкәсендә хезмәт күрсәткән галимнәр.
2. Болгар һәм болгар-кыпчак төркеменә караган төрки телләр, аларның төп үзенчәлекләре.

Билет 22

1. Төрки тел белеменә фәнни нигез салучы - академик В.В.Радлов. Аның эшчәнлеге, хезмәтләре.
2. Идел бие-Урал төрки халыклары. Аларны башка телләрдән аера торган тел үзенчәлекләре.

Билет 23

1. Уйгыр язуы белән язылган борынгы истәлекләр (документлар, әдәби әсәрләр).
2. Н.А.Баскаковның тюркология өлкәсендәге эшчәнлеге.

Билет 24

1. XIX йөзнең икенче яртысында төрки телләргә өйрәнүче гыйльми үзәкләр.
2. Монгол яуларына кадәр формалашкан кыпчак телләре һәм аларның үзенчәлекләре.

Билет 25

1. Урта рухани уку йортларында татар телен укуы һәм лингвистик хезмәтләр: И.Гиганов, Н.Троянский, Н.Остроумов .б.
2. Угыз телләре, аларның төп үзенчәлекләре.

Билет 26

1. Алтай телләренә урта билгеләре: фонетик, морфологик, синтаксик, лексик. Карашлар.
2. Кырым татарлары теле төрки телләргә кайсы төркеменә керә?

Билет 27

1. XVIII йөздә Россиядә көнчыгышны өйрәнә башлау. Себергә экспедицияләр. Сүзлекләр төзү эше.
2. Кавказда яшәүче төрки халыклар.

Билет 28

1. Урта төрки чорда монгол явыннан соң төрки дәүләтләр торышы. XIV йөздә Урта Азиядә икътисадый, мәдәни һәм фәнни үсеш.
2. Ламбдаизм, ротацизм күренешен аңлатыгыз.

Билет 29

1. Караим, гагауз телләре. Аларның таралу территориясе, төрки телләргә кайсы төркеменә керәләр.
2. Мәмлүкләр турында мәгълүмат бирегез. Ни өчен кыпчак грамматикалары һәм сүзлекләре гарәп һәм европа телләрендә язылган?

ТЕСТЛАР

Төрки халыкларның географик урнашуы

1. Идел бие - Уралда яшәүче төрки халык:

- а) гагауз
- б) башкорт
- в) якут
- г) төрек

1.б

2. Идел бие - Уралда яшәүче төрки халык:

- а) татар
- б) казах
- в) кыргыз
- г) әзербайжан

2. а

3. Идел буе - Уралда яшәүче төрки халык:

- а) караим
- б) үзбәк
- в) төрек
- г) чуваш

3. г

4. Кавказ һәм Дагыстанда яшәүче төрки халык:

- а) караим
- б) кумык
- в) кыргыз
- г) хакас

4. б

5. Кавказ һәм Дагыстанда яшәүче төрки халык:

- а) урум
- б) трухмен
- в) төрекмән
- г) казах

5. б

6. Кавказ һәм Дагыстанда яшәүче төрки халык:

- а) әзербайжан
- б) уйгыр
- в) караим
- г) шор

6. а

7. Кавказ һәм Дагыстанда яшәүче төрки халык:

- а) кырым татарлары
- б) карачай-балкар
- в) себер татарлары
- г) чулым төркиләре

7. б

8. Урта Азиядә һәм Казахстанда яшәүче төрки халык:

- а) уйгыр
- б) татар
- в) чуваш
- г) алтай

8. а

9. Урта Азиядә һәм Казахстанда яшәүче төрки халык:

- а) чуваш
- б) башкорт
- в) татар
- г) төрекмән

9. г

10. Урта Азиядә һәм Казахстанда яшәүче төрки халык:

- а) кырымчак
- б) комык
- в) каракалпак

г) караим

10. в

11. Урта Азиядә һәм Қазақстанда яшәүче төрки халык:

а) үзбәк

б) хакас

в) урум

г) кырым татарлары

11. а

12. Урта Азиядә һәм Қазақстанда яшәүче төрки халык:

а) татар

б) гагауз

в) кыргыз

г) кырым татарлары

12. в

13. Урта Азиядә һәм Қазақстанда яшәүче төрки халык:

а) чуваш

б) казах

в) төрек

г) алтай

13. б

14. Көнбатышта (Литва, Украинада) яшәүче төрки халык:

а) караим

б) төрекмән

в) уйгыр

г) тува

14. а

15. Көнбатышта (Литва, Украинада) яшәүче төрки халык:

а) кыргыз

б) кырымчак

в) казах

г) хакас

15. б

16. Көнбатышта (Литва, Украинада) яшәүче төрки халык:

а) алтай

б) шор

в) урум

г) үзбәк

16. в

17. Көнбатышта (Литва, Украинада) яшәүче төрки халык:

а) үзбәк

б) хакас

в) чуваш

г) гагауз

17. г

18. Көнбатышта (Литва, Украинада) яшәүче төрки халык:

а) кырым татарлары

- б) себер татарлары
 - в) татарлар
 - г) әзербайжан
18. а

19. Көнбатыш Себердә яшәүче төрки халык:

- а) себер татарлары
 - б) кырым татарлары
 - в) кумык
 - г) карачай-балкар
19. а

20. Көнбатыш Себердә яшәүче төрки халык:

- а) чулым татарлары
 - б) чуваш
 - в) тува
 - г) якут
20. а

Тәңгәллек

1. Этник төркемнәре белән тәңгәлләштерегез:

- 1. татар а) угыз
- 2. төрек б) кыпчак
- 3. үзбәк в) карлук
- 4. чуваш г) болгар

1-б, 2-а, 3-в, 4-г.

2. Халыкларны географик урын белән тәңгәлләштерегез:

- 1) Көнбатыш төркем а) татар
- 2) Себердә яшәүче халыклар б) гагауз
- 3) Урта Азия, Казахстан в) шор
- 4) Идел, Урал г) каракалпак

1-г, 2-в, 3-б, 4-а.

3. Халыкларны географик урын белән тәңгәлләштерегез:

- 1) кырымчак а) Себер төркеме
- 2) татар б) Көнбатыш төркем
- 3) кумык в) Идел-Урал буе
- 4) тофа г) Кавказ, Дагыстан

1-б, 2-в, 3-г, 4-а.

4. Әсәрләрен авторлары белән тәңгәлләштерегез:

- 1) "Диване-лөгәт эт түрк" а) С.У. Ремезов
- 2) "Русча-татарча кулъязма сүзлек" б) М. Кашгарый
- 3) "Описание народов Сибири" в) М. Ногман
- 4) "Русча-татарча сүзлек" г) С. Хәлфин

1-б, 2-в, 3-а, 4-г.

5. Чорларның тарихи чикләрен тәңгәлләштерегез:

- 1) Алтай чоры а) 15 гас. б.көннәргә кадәр
- 2) Хун чоры б) тарихи чик-ре билгесез
- 3) Яңа төрки чор в) б.э 5 гасырына кадәрге чор

4) Борынгы төрки чор г) 5-10 гасырга кадәр

1-б, 2-в, 3-а, 4-г.

6. Себер халыкларын географик урыны белән тәңгәлләштерегез:

1) Көнбатыш регион а) тува, тофалар

2) Көнчыгыш регион б) Себер татарлары, Чулым татарлары

3) Саян регионы в) хакас, шорлар

4) Алтай регионы г) якутлар, долганнар

7. Әсәрне авторлары белән тәңгәлләштерегез:

1) "Нәһжәл Фәрадис" а) С.Сараи

2) "Гөлестан бит төрки" б) М.Болгари

3) "Мәхәббәтнамә" в) Й.Баласагунлы

4) "Кутадгу белек" г) Хәрәзми

1-б, 2-а, 3-г, 4-в.

8. Төрки телләргә төркемләүдә галимнәр нигез итеп алган билгеләргә тәңгәлләштерегез:

1) С.С. Малов а) генеологик

2) А.Н. Баскаков б) тарихи

3) В.В. Богородицкий в) фонетик-морфологик

4) А.Н. Самойлович г) географик

1-б, 2-а, 3-г, 4-в.

9. Халыкларның хәзерге атамаларын борынгы исемнәргә белән тәңгәлләштерегез:

1) караим а) алан

2) карачай б) кузнец татарлары

3) якут в) карай

4) шор г) саха

10. Халыкларны диннәргә белән тәңгәлләштерегез:

1) кырымчак а) христиан

2) гагауз б) ислам

3) тофа в) иудаизм

4) Литва һәм Белоруссия татарлары г) шаманлык

11. Халыкларны географик төркемнәргә тәңгәлләштерегез:

1) казах а) Идел буе һәм Урал

2) башкорт б) Кавказ һәм Төньяк Кавказ

3) хакас в) Себер төркеме

4) әзербайҗан г) Урта Азия һәм Казахстан

12. Халыкларны географик төркемнәргә туры китерегез:

1) уйгур, үзбәк, кыргыз а) Көнбатыш төркем

2) якут, шор, хакас б) Кавказ һәм Төньяк Кавказ

3) гагауз, караим, кырымчак в) Себер төркеме

4) әзербайҗан, нугай, карачай г) Урта Азия һәм Казахстан

13. Халыкларның хәзерге атамаларын борынгы исемнәргә белән тәңгәлләштерегез:

1) хакас а) карагас

2) тува б) мрас татарлары

3) тофа в) саян

4) шор г) Абакан татарлары

14. Халыктарның этник төркемнәрен тәңгәлләштерегез:

- 1) нугай а) болгар
- 2) төрөкмән б) кыпчак
- 3) чуваш в) угыз
- 4) үзбәк г) карлук

15. Халыктарны төркемнәренә туры китерегез:

- 1) урум а) Себер төркеме
- 2) нугай б) Урта Азия һәм Казахстан
- 3) каракалпак в) Көнбатыш төркем
- 4) алтай г) Кавказ һәм Төньяк Кавказ

16. Халыктарның этник төркемнәрен билгеләгез:

- 1) алтай а) карлук
- 2) гагауз б) кыпчак
- 3) үзбәк в) угыз
- 4) караим г) уйгыр-угыз

17. Географик төркемнәргә бәйле халыктарны тәңгәлләштерегез:

- 1) Көнбатыш төркем а) балкар
- 2) Себер төркеме б) кырымчак
- 3) Кавказ һәм Төньяк Кавказ в) уйгыр
- 4) Урта Азия һәм Казахстан г) хакас

18. Халыктарның этник төркемнәрен тәңгәлләштерегез:

- 1) кыргыз а) кыпчак
- 2) уйгыр б) угыз
- 3) тухмен в) карлук
- 4) каракалпак г) кыпчак-кыргыз

19. Халыктарны географик төркемнәренә туры китерегез:

- 1) комык а) Себер төркеме
- 2) якут б) Көнбатыш төркем
- 3) Кырым татарлары в) Урта Азия һәм Казахстан
- 4) кыргыз г) Кавказ һәм Төньяк Кавказ

20. Авторларның хезмәтләрен тәңгәлләштерегез:

- 1) Габен А. а) "Рунические письменности евразийских степей"
- 2) Тенишев Э.Р. б) "Язык орхоно-енисейской письменности"
- 3) Насилов В.М. в) "Принципы составления исторических грамматик и Истории литературных тюркских языков"
- 4) Кызласов В.Р. г) "Культура письма и печатания у древних тюрков"

Рефератлар язучы темалар

(йомгаклау тикшерү эшләренә бәйле рәвештә)

1. Х.Фәезхановның тел белеме өлкәсендәге эшчәнлеге.
2. И.Хәлфиннең тел белеме өлкәсендәге эшчәнлеге.
3. Г.Алпаровның тел белеме өлкәсендәге эшчәнлеге.
4. Ш.Рамазановның тел белеме өлкәсендәге эшчәнлеге.
5. К.Насыриның тел белеме өлкәсендәге эшчәнлеге.
6. Л.Жәләйнең тел белеме өлкәсендәге эшчәнлеге.
7. Ж.Вәлидинең тел белеме өлкәсендәге эшчәнлеге.

8. Г.Нугайбәкнең тел белеме өлкәсендәге эшчәнлеге.
9. Г.Ибрагимовның тел белеме өлкәсендәге эшчәнлеге.
10. М.Мәхмүдөвнең тел белеме өлкәсендәге эшчәнлеге.
11. С.Хәлфиннең грамматикасы һәм сүзлеге.
12. Н.Ф. Катановның эшчәнлеге һәм хезмәтләре.
13. В.В.Радловның эшчәнлеге һәм хезмәтләре.
14. А.Казембекның эшчәнлеге һәм хезмәтләре.
15. А.К.Дмитриевның эшчәнлеге һәм хезмәтләре.
16. А.Н.Кононовның эшчәнлеге һәм хезмәтләре.
17. Н.А.Баскаковның эшчәнлеге һәм хезмәтләре.

7.1. Основная литература:

- Нелюбин, Л. Л. История науки о языке [Электронный ресурс]: учебник / Л. Л. Нелюбин, Г. Т. Хухуни. - 4-е изд., стереотип. - М.: Флинта : Наука, 2011. - 376 с.
<http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=406332>
- Федулин, А. А. Россия и ее народы [Электронный ресурс]: Учебное пособие / А. А. Федулин, Д. А. Аманжолова. - М.: ФГБОУ ВПО "РГУТиС", 2012. - 184 с.
<http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=452447>
- Теория языка. Вводный курс: Учебное пособие / А.А.Горбачевский. - М.: Флинта: Наука, 2011. - 280 с.
<http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=447873>
- Зәкиев М.З. Хәзерге татар халкының тирән тамырлары / Мирфатыйх Зәкиев; Татарстан Респ. ФА, Г. Ибраһимов исм. Тел, әд. һәм сәнгать ин-ты. - Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2012. - 358 с.
- Татар әдәби теле тарихы = История татарского литературного языка: уку-укыту кулланмасы эсбабы / Казан (Идел буе) федераль ун-ты, Татар филологиясе һәм тарихы фак.; [сост.: Ф.Ш.Нуриева, Ә.Р.Исхакова]. - Казан: [Казан федераль университеты нәшр.], 2011. - 100 б.

7.2. Дополнительная литература:

- Мандель Б. Р. Книжное дело [Электронный ресурс]: Учебн. пособие / Б. Р. Мандель. - М.: Вузовский учебник: ИНФРА-М, 2013. - 634 с.
<http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=403672>
- Садохин А. П. История мировой культуры [Электронный ресурс]: учеб.пособие для студентов высших учебных заведений / А. П. Садохин, Т. Г. Грушевицкая. - М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2012. - 975 с.
<http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=391370>
- Ахметзянов М.И.. Татарская археография: отчеты о результатах археографических экспедиций (1972-2010 гг.) / Марсель Ахметзянов; Акад. наук Респ. Татарстан, Ин-т яз., лит. и искусства им. Г. Ибрагимова. Казань: [б. и.], 2011. ?; 20. Ч. 1. ?2011. ?187 с., 150 . - <UR
- Нелюбин, Л. Л. История науки о языке [Электронный ресурс]: учебник / Л. Л. Нелюбин, Г. Т. Хухуни. - 4-е изд., стереотип. - М.: Флинта : Наука, 2011. - 376 с
<http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=40633>
- Тюркское языкознание. Филология. Руника : [избр. тр.] / А.Н. Самойлович ; [сост. и отв. ред. Г.Ф. Благова, Д.М. Насилов ; Рос. акад. наук, Отд-ние ист.-филол. наук, Ин-т языкознания] .? Москва : "Вост. лит." РАН, 2005 .? 1053 с

Кормушин, Игорь Валентинович. Тюркские енисейские эпитафии : грамматика, текстология / И.В. Кормушин ; Рос. акад. наук, Ин-т языкознания . Москва : Наука, 2008 . 341, [1] с., [16] л. цв. ил. ; 22 .? Часть текста представляет собой тюркское руническое письмо .? На тит. л.: Акад. книгоиздательство России 280 лет . Продолж. монографии "Тюркские енисейские эпитафии. Тексты и исследования" (М.: Наука, 1997)

Диван лугат ат-турк (Свод тюркских слов) : в 3-х томах / Махмуд ал-Кашгари ; пер. с араб. А. Р. Рустамова ; под ред. И. В. Кормушина ; Рос. акад. наук, Отд-ние ист.-филол. наук, Ин-т востоковедения, Ин-т языкознания .Москва : Восточная литература, 2010

Благова Г.Ф.Тюркское склонение в ареально-историческом освещении : (Юго-Восточный регион) / Г. Ф. Благова ; Акад. наук СССР, Ин-т языкознания .Москва : Наука, 1982 . 303

Благова Г.Ф.История тюркологии второй половины XIX - начала XX века в России : [в 2 ч.] / Г. Ф. Благова ; Рос. акад. наук, Ин-т языкознания . Москва : Восточная литература, 2012 .? 310 с.

Мудрак О.А.Классификация тюркских языков и диалектов на данных морфологии и исторической фонетики / О. А. Мудрак // Словообразование в тюркских языках: исследования и проблемы = Төрки телләрде сүзьясалышы: тикшеренүләр һәм проблемалар : материалы Междунар. тюркол. конф., посвящ. 80-летию Фуата Ганиева, г. Казань, 20-21 сент. 2010 г. Казань, 2011 . С. 98-101.

Языки мира:Тюркские языки / ; Рос.АН,Ин-т языкознания;Гл.редкол.:В.Н.Ярцева и др.;Ред.:Н.В.Рогова и др. М. : Индрик, 1997 . 542с

7.3. Интернет-ресурсы:

Нуриева Ф.Ш. Введение в тюркскую филологию (на татарском языке). Система интерактивного тестирования знаний - <http://192.168.5.110:8000>

Большой Энциклопедический словарь - dic.academic.ru/dic.nsf/enc3p/123418

Институт стран Азии и Африки при Московском государственном университете (МГУ) - <http://www.iaas.msu.ru>

Словарь филолога - slovarfilologa.ru/52/

Тюркские языки - ru.wikipedia.org/wiki/

Филологический портал Philology.ru - www.philology.ru

Этимологический словарь тюркских языков. Общетюркские и межтюркские основы на Л, М, Н, П, С. М., Восточная литература, 2003. (Совм. с Г.Ф. Благовой, Л.С.Левитской, В.И. Рассадиным - <http://www.altai.ca.ru>

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Введение в тюркологию" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Мультимедийная аудитория, вместимостью более 60 человек. Мультимедийная аудитория состоит из интегрированных инженерных систем с единой системой управления, оснащенная современными средствами воспроизведения и визуализации любой видео и аудио информации, получения и передачи электронных документов. Типовая комплектация мультимедийной аудитории состоит из: мультимедийного проектора, автоматизированного проекционного экрана, акустической системы, а также интерактивной трибуны преподавателя, включающей тач-скрин монитор с диагональю не менее 22 дюймов, персональный компьютер (с техническими характеристиками не ниже Intel Core i3-2100, DDR3 4096Mb, 500Gb), конференц-микрофон, беспроводной микрофон, блок управления оборудованием, интерфейсы подключения: USB, audio, HDMI. Интерактивная трибуна преподавателя является ключевым элементом управления, объединяющим все устройства в единую систему, и служит полноценным рабочим местом преподавателя. Преподаватель имеет возможность легко управлять всей системой, не отходя от трибуны, что позволяет проводить лекции, практические занятия, презентации, вебинары, конференции и другие виды аудиторной нагрузки обучающихся в удобной и доступной для них форме с применением современных интерактивных средств обучения, в том числе с использованием в процессе обучения всех корпоративных ресурсов. Мультимедийная аудитория также оснащена широкополосным доступом в сеть интернет. Компьютерное оборудование имеет соответствующее лицензионное программное обеспечение.

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "БиблиоРоссика", доступ к которой предоставлен студентам. В ЭБС "БиблиоРоссика" представлены коллекции актуальной научной и учебной литературы по гуманитарным наукам, включающие в себя публикации ведущих российских издательств гуманитарной литературы, издания на английском языке ведущих американских и европейских издательств, а также редкие и малотиражные издания российских региональных вузов. ЭБС "БиблиоРоссика" обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен студентам. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, УМК, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

- 1.ноутбук
- 2.физическая карта
- 3.проектор

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 050100.62 "Педагогическое образование" и профилю подготовки Родной (татарский) язык и литература и дошкольное образование .

Автор(ы):

Нуриева Ф.Ш. _____

"__" _____ 201__ г.

Рецензент(ы):

Кузьмина Халиса Хатиповна _____

"__" _____ 201__ г.